

A földhöz jutás kedvezményezettjei a Horthy-kor földforgalmi tárgyú jogalkotásának tükrében

Molnár Dániel

DE ÁJK

molnardani02@t-online.hu

A földforgalmi szabályozás hatályos joganyagának tudományos vizsgálatához hasonlóan a földforgalmi jog történeti kialakulása folyamatának, továbbá az azt indukáló társadalmi-gazdasági okoknak a kutatása sem tartozik a jogirodalom kedvelt témái közé, következésképp az sem állítható, hogy ezzel összefüggésben bőséggel állnának rendelkezésre másodlagos, azaz szakirodalmi források. A téma kutatása szempontjából annak is jelentősége van, hogy a mai értelemben vett földforgalmi szabályozásról legszorosabb értelemben csupán a századfordulótól, illetőleg a Horthy-korszaktól, azaz az 1910-es, 1920-as évektől kezdődően beszélhetünk, ráadásul a korai normákban erősen keverednek a termőföldek forgalmára, illetőleg a termőföldhöz jutásra vonatkozó rendelkezések. Ekkortól azonban már határozottan felfedezhetők a jogalkotásban olyan állami célkitűzések, amelyeket a hatályos földforgalmi szabályozás közvetlen előzményeinek tekinthetünk, ideértve többek között a termőföldek gazdaságos kihasználását, illetőleg arányos elosztását. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy a földforgalmi szabályozás eleinte meglehetősen átpolitizált volt, mivel a földforgalmi jogszabályok megalkotásával a jogalkotó célja az 1920-as években nem is igazán a földek forgalmának, hanem a földhöz jutás problémájának, a nagybirtokok feldarabolásának rendezése volt. A termőföld tulajdon- vagy egyéb használati jogosultsága megszerzésének kritériumai akárcsak a Horthy-korban, napjainkban is a jogalkotó birtokpolitikai preferenciáinak leképeződései. Előadásomban a hatályos földforgalmi szabályozás egyik különleges jogintézményének, a helyben lakásnak a (jog)történeti gyökereit vizsgálom a Horthy-kor földforgalmi tárgyú jogalkotásában.